

rechter schrijft terug

Jan van der Does

Oplichter Zilverwier

‘Meneer de rechter, het gaat mij niet om de regeltjes. Die kennen we allemaal wel. Het gaat mij om de mens! De mens, zoals hij uiteindelijk is bestemd. Bestemd om in geluk te leven. Ook mijn cliënt.’

Mr. Carlo Zilverwier liet een plechtige stilte vallen. De tolk benutte de stilte om de kern van het betoog te vertalen. De vreemdeling knikte. Het was mooi gezegd. En ook de kerkelijke hulpverleners knikten. Het was taal die ze verstonden. De stilte gaf mij de gelegenheid om alvast in gedachten de uitspraak te formuleren, zoals de raadsman die kennelijk voor ogen stond.

‘Overwegende dat het hier gaat om de mens, zoals hij is bedoeld, is reeds hierom het beroep gegrond.’

Nu het zwaartepunt van zijn betoog was geformuleerd, beperkte mr. Zilverwier zich tot het voorlezen van de gronden van het beroep, zoals hij deze een halfjaar tevoren reeds had ingediend. Het aangevochten besluit was onvoldoende gemotiveerd en onzorgvuldig.

Wat beweegt een advocaat om een kansloze zaak te starten en te bepleiten? En wat beweegt een advocaat om argumenten te gebruiken die het in een zaaltje met geestverwanten wel doen, maar die in een rechtszaal tot niets kunnen leiden?

Het komt natuurlijk vaak voor dat een advocaat een zwakke zaak aantreft, die hoe dan ook ter zitting behandeld dient te worden. Dit is met name in het strafrecht en het vreemdelingenrecht het geval, waar mogelijke detentie de interventie vereist van een rechter. Het is een uitdaging voor een advocaat om ook dan het onderste uit de kan te halen. Maar het onverplicht starten van een kansloze zaak, dat grenst aan oplichting.

En de oplichting van mr. Zilverwier was des te schrijnender omdat hij een taal gebruikte waarvan hij suggereerde dat die universeel was. Voor de cliënt en zijn hulpverleners bevestigde de taal de betrouwbaarheid van de advocaat. Voor de rechter had mr. Zilverwier nog niets gezegd dat ter zake was.

Religie trekt onvermijdelijk querulanten. Hetzelfde is het geval met het vreemdelingenrecht. Voor zover ik het kan overzien, zijn het met name eenmanspraktijken die zich laten verleiden tot zinloze exercities.

In elke advocatenopleiding zou het onderwerp behandeld moeten worden. Wanneer ben ik gehouden tot een ‘neen’? Hoe leg ik uit dat recht en rechtvaardigheid niet altijd samenvallen? Hoe zeg ik het tegen mijn cliënt? Hoe weersta ik de emoties? En hoe weersta ik mijn eigen commerciële motieven?

De advocaat als eerste zeef van het recht. ‘Naar menselijke maat mag u gelijk hebben, naar goddelijke maat mag u nog meer gelijk hebben, naar juridische maat krijgt u het niet.’

De vreemdeling heeft over het algemeen geen flauw idee hoe zijn advocaat het er vanaf brengt. Dat is een belangrijke reden waarom slechte kwaliteit niet wordt uitgezuiverd. In het geval van mr. Zilverwier had de vreemdeling trouwens de overtuiging dat hij het zeer met zijn raadsman had getroffen. Alleen de rechter deugde niet.

Hoe beoordeelde mr. Zilverwier zijn eigen optreden? Hij was buitengewoon innemend en daarmee voor mij onpeilbaar. Alleen God ziet het innerlijk aan.